

Hej,

Här kommer information från SKANDULV om nya publikationer, lyabesök och fältarbete som gjorts under vintern och våren. Också önskar jag er en fin sommar!

Rapporter

Liberg O, Sand H, Wabakken P, Wikenros C, Zimmermann B, och Eriksen A. 2018. Beräkningar av beskattning av den Skandinaviska vargpopulationen 2019. Rapport till Naturvårdsverket, Sverige och Miljødirektoratet, Norge från SKANDULV. Grimsö forskningsstation, Sveriges lantbruksuniversitet. 18 s.

Uppdraget: Miljødirektoratet och Naturvårdsverket beställde ett expertutlåtande från SKANDULV angående: 1) vilken beskattningsnivå som kan förväntas att a) upprätthålla den skandinaviska vargpopulationen på dagens nivå (dvs. slutet av inventeringssäsongen 2017/2018); eller med störst sannolikhet kan ge en tillväxttakt på b) 5%, eller c) 10%, och 2) en uppskattning av olika beskattningsnivåers konsekvenser för respektive lands möjlighet att uppnå/upprätthålla sina respektive mål.

Resultat och konklusion: Beräkningarna gjordes med två olika modeller (baserade på observerad populationsstorlek och årlig tillväxt, respektive en köns-och åldersstrukturerad matris). För Sveriges del är det tveksamt om populationen kommer att uppnå beståndsmålet på minst 300 vargar inventeringsåret 2018/19 även utan jakt. Det mest positiva scenariot (tillväxt baserad på medelvärdet för de senaste fem åren, dvs. 11 %) visar att medelvärdet för bruttopopulationen den kommande hösten utan jakt är 298 vargar. Om populationen skulle hamna vid den lägre gränsen för konfidensintervallet kommer man inte ens upp till förra årets nivå på 270 vargar under 2017/18. Skulle populationen däremot utvecklas bättre än medelvärdet finns det ett litet utrymme för jakt. Sannolikheten för en utveckling bättre än medelvärdet är alltid 50 % men, sannolikheter för olika nivåer högre än medelvärdet sjunker successivt allteftersom man närmar sig den övre gränsen för konfidensintervallet (+90% KI). Vid den övre gränsen för konfidensintervallet finns ett utrymme för jakt på 7 vargar, men sannolikheten för att hamna så högt eller högre ligger på 5 %. Utfallen för scenarierna byggda på medeltalet för tillväxt de senaste tre åren ger inget utrymme alls för jakt. På basis av detta är vår bedömning att om man redan vintern 2018/19 vill uppnå det nationella målet på 300 vargar så finns det inget utrymme för någon form av jakt. Situationen för Norge är lite annorlunda. Här har medeltillväxten de senaste fem åren varit 42 %. Om vi utgår från det högre nationella målet, 6 föryngringar inklusive hälften av gränsreviren, så blir målet räknat som antal individer ca 60 vargar. Här finns det utrymme även för det uttag som ger nolltillväxt eftersom storleken på den norska delpopulationen låg långt över sitt mål vid senaste inventeringen. Inte ens vid den lägre gränsen för konfidensintervallet i scenariot med lägst tillväxt (-90% KI) riskerar Norge att reducera sin population, än mindre hota det nationella målet. Det finns inget uttalat mål för den skandinaviska populationen. Om man emellertid lägger samman målen för de norska och svenska delpopulationerna blir det 340 till 360 vargar (spannet beror på det norska målet om 4 till 6 föryngringar). Om förvaltningarna tillsammans i de två länderna önskar att inte understiga detta mål, sätter det en ytterligare begränsning på möjligt uttag. I Skandinavien beräknades det att det fanns 348 (medeltal) vargar efter jakten 2017/18. Detta är mycket nära det sammanlagda målet för de två länderna.

Wabakken P, Svensson L, Maartmann E, Åkesson M, og Flagstad Ø. 2018. Bestandsövervakning av ulv vintern 2017-2018/Inventering av varg vintern 2017-2018. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia/Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien/ 1-2018. 54 s.

Sammanfattning: Målen för inventeringen 2017-2018 (1 oktober - 31 mars) är att dokumentera antal och utbredning av revir med familjegrupper och revirmarkerande par. I tillägg ska de revirmarkerande djuren i familjegrupper och par identifieras genetiskt för att dokumentera finskryska vargar, nya eller sedan tidigare kända, samt för att följa graden av inavel (inavelskoefficienten) i populationen. Under inventeringssäsongen 2017-2018 dokumenterades 41 familjegrupper i Skandinavien, varav 28 i Sverige, åtta i Norge och fem gränsöverskridande. Totalt dokumenterades 31 revirmarkerande par varav 23 i Sverige, tre i Norge och fem gränsöverskridande. Efter fördelning av gränsreviren med hälften av vart revir till respektive land summeras för Sverige 30,5 familjegrupper och 25,5 revirmarkerande par. För Norge blir motsvarande summa 10,5 familjegrupper och 5,5 revirmarkerande par. 2017 dokumenterades 41 föringringar (valpkullar) av varg Skandinavien varav 28 valpkullar i helsvenska revir, åtta i helnorska revir och fem i gränsöverskridande revir på gränsen mellan Sverige och Norge. Med samma metod som användes förra säsongen beräknas den skandinaviska populationen till 410 vargar (95% CI = 324-533). Den svenska delen av populationen, med halva gränsrevir inkluderade, beräknas med samma metod till 305 (95% CI = 241-396) vargar. Metoden baseras på antal dokumenterade föringringar och inkluderar levande samt kända döda vargar under hela inventeringsperioden (1 oktober – 31 mars). I den mindre norska populationen inklusive gränsreviren inventeras istället alla individer i fält. Med hälften av de 45 gränsöverskridande vargarna inräknade hittades 92-94 vargar i den norska populationen. En sedan tidigare känd finskrysk varg finns fortsatt kvar i populationen. Vargtiken är etablerad i Örebro län och fick våren 2017 en kull med valpar. En ny finskrysk varg dokumenterades i Norrbottens län och i Västra Götalands län dokumenterades en valp född 2017 efter en okänd finskrysk varg. I populationen finns även F1:or efter tre tidigare kända finskryska vargar, åtta av dem återfinns som revirmarkerande djur i familjegrupper eller revirmarkerande par. Den genomsnittliga inavelskoefficienten som uppskattar inavelsnivån i populationen har beräknats till 0,23 för vinterns familjegrupper, vilket är på samma nivå som förra säsongen.

Åkesson M, Danielsson A, Hedmark E, och Öhrn. 2018. Teknisk rapport över genetiska analyser på varg i Sverige år 2017. Rapport från SLU. 162 s.

Sammanfattning: DNA-analyser av prover från varg har under 2017 utförts inom ramen för en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveriges lantbruksuniversitet. I samband med ett tilläggsuppdrag har Grimsö, under 2017 även utfört analyser av prov med syfte att bistå med underlag till en uppskattning av populationsstorleken för varg i Skandinavien. I denna rapport sammanställs resultaten för de prov som analyserats under året. Dessutom utvärderas provresultaten med avseende på med vilken framgång proven genererat information om art-, populations-, individ- och föräldratillhörighet. Under 2107 har Grimsö hanterat 4190 prov insamlade av främst landets länsstyrelser, men även av allmänheten och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA). Vissa prov analyseras med avsikt att ge snabb svarstid, s.k. akutprioriterade prov. Detta innebär att målet är att resultat rapporteras till leverantör inom sex arbetsdagar från det att provet kommit till DNA-laboratoriet i Grimsö. Totalt analyserades 187 akutprov, fördelat på 60 enskilda ärenden. Svarstiden var i genomsnitt 3,3 dagar och vid ett tillfälle överstegs den målsatta tiden på sex arbetsdagar. Från 165 av 187 akuta prov gick det att dra säkra slutsatser om art- och populationstillhörighet. I 106 prov förekom DNA från skandinavisk varg, 5 från finsk-rysk varg, 1 från varg med osäkert ursprung, 19 från hybrider mellan varg och hund, åtta från hund och 27 från räv. Totalt 3993 prov analyserades i syfte att bedöma status i vargrevir, särskilja vargrevir, identifiera revirhävande djur samt identifiera och bestämma härkomsten för vargar som påträffats döda eller som har fällts under jakt samt uppskatta vargpopulationens storlek. I jämförelse med tidigare år analyserades en avsevärd andel av proven under andra halvan av året (42% 2017, 30% 2016 och 17% 2015). Förekomsten av DNA från varg kunde påvisas i 3219 (81 %) prov. Av dessa kom 3125 från

skandinaviske vargar, 22 frå finsk-ryske vargar og de resterande 72 proven kom frå vargar med statistisk obekrefta opphav. Fødselsreviret kunde bestemmas for 2769 (89 %) prov frå vargar som bedømtes ha Skandinavisk opphav. For å tilfredstille länsstyrelsens behov for individ- eller artbestemme prov som varken var akutprover eller ingikk i inventeringsverksamheten har Grimsö analysert totalt 10 prov, varav art kunde bestemmas i 5 (50%) fall. Totalt identifiserades 446 individer, varav 256 inte identifiserades något tidigare år. Bland de sistnämnda individerna kunde föräldrarnas identitet bestämmas samtliga fall. Tre individer med finsk-rysk härkomst identifierades, varav en individ (G215-17) inte hade påträffats tidigare år. Under 2017 identifierades även sex första generationens hybrider mellan varg och hund.

Åkesson M, och Svensson L. 2018. Sammanställning av släkttreträdet över den skandinaviska vargpopulationen fram till 2017. Rapport från SLU. 13 s.

Sammanfattning: Under inventeringsperioden 2017/2018 påvisades 41 familjegrupeer av varg i Skandinavien. Inför parningsäsongen 2017 fanns i en av dessa familjegrupeer en revirmarkerande immigrant och i fyra av fallen revirmarkerande F1:or, d.v.s. avkommor till immigranterna i Galven/Prästskogen eller Kynna 2. Dessutom fanns det indikation på att ytterligare en okänd immigrant reproducerade i Svartedalen under 2017, men där endast två vargar (; avkommen till en invandrad varghona samt avkommans far) påträffades i området under vintern. Den genomsnittliga inavelskoefficienten bland avkommorna i familjegrupeerne under vintern 2017/2018 ($F = 0,228$) var oförändrad i förhållande till vintern innan.

Lyabesök

Den 17 maj gjordes besök vid lyan i Aspafallet-reviret där det fanns sex valpar (fem tikar, en hanne). Den 24 maj gjordes ett besök vid lyan i Juvberget-reviret där det fanns nio valpar (sex tikar, tre hannar). Den 25 maj besöktes lyorna i Tansen- och Norrsjön-reviret där det fanns tre (två tikar, en hanne) respektive två valpar (tik, hanne). I Varåa-reviret är det klart om det har skett någon föringring. Lyan besöktes utan att man hittat några valpar och vargarnas rörelsemönster tyder fortsatt inte på att några valpar finns i reviret.

GRENSEVILT

I løpet av vinteren og våren har GRENSEVILT merket 21 elger, åtte ulver og sju jerver. Per 31. mai har de fleste elgene trukket til sine respektive sommerområder. 70% av elgene viste tydelig trekktferd, mens 30% har blitt igjen i samme område der de ble merket (stasjonære elger). Samtlige elger ble merket i Sverige, men nå viser det seg at 65% av elgene også bruker områder på norsk side av grensa. Svenska Jägareförbundet og vi har gjennomført elgmøkkteellinger for å få informasjon om hvordan elgene fordeler seg i landskapet om vinteren.

Vi har gjennomført studier på ulvens uttak av elg under vinteren i tre ulverevir (Norrsjön, Juvberget, og Varåa). For dette programmerte vi GPSene til å ta en posisjon hver time i løpet av 6 uker i mars/april. Alle plasser der ulvene brukte minst en time, ble oppsøkt i felt noen dager etter at ulvene var der, for å lete etter bytterester. På denne måten fant vi alle store byttedyr som ulvene drepte i løpet av 6 uker, og kan dermed beregne uttaket for senvinteren. Mens ulvene i Juvberget og Varåa i nordre Finnskog forsynte seg utelukkende av elg, spiste ulvene i Norrsjön-reviret sør i Dalarna også kronhjort, villsvin og rådyr. I slutten av mai har vi begynt med tilsvarende uttaksstudier i tre ulverevir (Juvberget, Norrsjön, og i et ikke-navngivet revir mellom Syslebäck og Malungfors), for å få et mål på uttak av elg i elgkalvingstiden. Vi har satt opp viltkamera ved ulvedrepte kadavre for å se hvor mye jerven utnytter denne matkilden og dermed kan påvirke ulvenes uttak av elg.

Bästa hälsningar,
Camilla

Camilla Wikenros
Koordinator SKANDULV
PhD

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för Ekologi
Grimsö Forskningsstation
Grimsö 152, 730 91 Riddarhyttan
Telefon: 0581-69 73 44
www.slu.se/skandulv